

Farvel til en Karma Cowboy

Med Dan Turélls død berøves dansk poesi et af sine store originale navne. Selvom Turéll først og fremmest vel var kendt som så meget andet — personlighed, meningsmaskine, columnist, mediefigur, krimiforfatter m.m. — var det hans poesi fra midt-70'erne og fremefter, der på bedste led samlede erfaringer fra beat-generationens digtere med nik til Ezra Pounds behårde holdning til sproget og dét at være sprog-håndværker, tilsat en uomtvistelig dansk sensibilitet, en personlig blanding af alt fra Gustav Winckler til Per Højholt. For nu at antyde hvor vidt han spændte. Og berøre hvor meget han hentede udenfor litteraturen.

Det vil sige — Turéll mestrede dog også en anden blandinggenre, som han selv mere eller mindre var ophavsmand til: Den såkaldte 'medie-montage', som han også især dyrkede i de 70'ere, der kunstnerisk set nok var hans bedste årti. Disse medie-montager formede sig som dybfølte og personlige hyldester til de 'helte', der havde været med til at sætte deres præg på Turélls vidtspændende, anarkistiske og grænsesprængende univers: Ezra Pound, William S. Burroughs, Lou Reed, Raymond Chandler, Chuck Berry, Charlie Parker, Bob Dylan, Frankenstein, Carl Barks' Anders And, Dracula, Buddhaen, Tom Waits, W.C. Fields, Georges Simenon, Muhammed Ali, Patti Smith — med digterens egne ord, kort sagt 'om alt mellem himmel og stenbro' ... set fra Vesterbro og omegn.

Bl. a. — men ikke kun — fordi 70'erne på så mange områder var dødssyge, lyste Turéll op i det triste danske landskab. Som mediefigur og showman, fordi han både var vittig, vidende og vovet. Som leverandør af artikler og programmer til tidsskrifter som MM, Levende Billeder, Victor B. Andersens Maskinfabrik, DR m.fl., fordi han havde en egen, slentrende, snakkende og saliggørende stil. Som digter fordi han fra og med 'Karma Cowboy' ('74) satte sig selv og sin unikke indfaldsvinkel til verden i centrum med et eget jazzet svajer-ameridansk tonefald, uden at forgå i den indholdsmæssige slendrian og sproglige slaphed, der prægede den såkaldte 'bekendelses'-litteratur, hvis hele sigte lå Turéll umådeligt fjernt. Som mand, fordi han ikke lignede tidens 'mænd', med parkacoats, islændere og Kalsø-sko, men derimod en type, en karakter, en original, en sand dandy! Han satte virkelig sit præg på bybilledet, når han — på gå-ben — kom halsende afsted gennem København.

P.g.a. hans indædte vilje til at ville leve af sit sag, og ikke af almisser, satte han i sti-

gende grad en del af sine skabende evner bag sager, der sagtens kunne være varetaget af mindre begavelser. Her tænkes især på hans bidrag til Politikens 'i byen', den slags *petit-journalistik*, der i betænkelig grad nærmer sig dame-bladene. Hans ind- og udfald kunne lyse op i en ellers røvtrist avis, men ikke desto mindre forekom de ofte som spild af kræfter. Men det er også et eksempel på at ingen genrer var ham fremmede og han havde appetit til at prøve dem alle af.

Og set i lyset af mandens helt afsindige produktivitet, må det betegnes som flueknepperi — det kan kun konstateres, at det blev gjort, fordi digteren ville det. Thi for Dan Turéll var den personlige frihed — i den grad en sådan lader sig realisere — alfa og omega. Derfor kan og skal hans værk også tolkes som en lang tekst, en lang søgen mod det punkt, hvor individet kan være, intet mindre. Polerne hed Amerika og Østen (buddhismen), med Danmark og (især) København som centrum.

Hans digtning faldt i tre markante afdelinger. Fra han debuterer som ægte undergrundspoet i '69 (med '40 ark', på Sub-Pub) og frem til hovedværket 'Manjana' ('73), skriver han faktisk på én lang, og ganske overmåde litterær — i den forstand, at den henviser til anden litteratur — tekst, som man kan stige på og af så nogenlunde, hvor man lyster. Der er tale om en tekstmæssig karuseltur på både dansk og engelsk, inspireret af den ny livsstil, der fulgte i hælene på hippierne. Ændringen af samlivs- og boligformer, rockmusikken og stofferne, sammenholdt med en enorm belæsthed og sproglig veloplagthed, omend disciplin ikke ligefrem plagede digteren i denne periode. Typisk nok kom 'overgrundsbøgerne' i denne periode på forfatterforlaget Arena.

Den anden periode starter med 'Karma Cowboy' i '74 og kulminerer med 'Drive-In Digte', ('76), og '3-D-digte' ('77), som er beslægtede med samme periodes 'medie-montager'. Her dyrker han den slentrende, bredt anlagte stil, der er noget så sjældent i dansk digtning som 'underholdende' og 'vittig', mens det samtidig er både illuminerende og knagende godt håndværk. Der træder personen Turéll frem og taler i 'nattens mikrofon' direkte til læseren — og her vandt han nok

foto: Per Folkver/Ragnarok

de mange tusinde venner, han ikke blev direkte knyttet til ... men som til gengæld knyttede sig stærkt og taknemmeligt til ham.

Den sidste fase begyndte med den charmerende 'Alhambra Blues', 175 dagbogsdigte fra årene 1978-82, og udgivet i '83. Her er formen pludselig kort, fortættet, et sted mellem refleksion og digt — den østlige inspiration blev alt tydeligere i disse år. Denne udvikling kulminerede i trilogien 'Himalaya Hilton' ('91), 'Gud Og Gokke' ('92) og testamentet, den nys udkomne 'Tja-a Cha Cha', hvor kortdigtet føres ud til sin yderste konsekvens: måske nogle få ord, en betragtning, en ordløg — ny tekst, videre.

Og lad så digteren få det sidste ord — som buddhist kunne han gå fortrøstningsfuld ind i døden, mens vi andre står momentant lammede tilbage med savnet efter manden, som altid var værd at læse.

Det er som det altid har været:

Alfabetet er mit bedste legetøj.

Jeg vil lege med det lige til det bliver for mørkt til at jeg kan se det.

('Tja-a Cha Cha', Borgens Forlag, '93)

Klaus Lynggaard